

Fælles efterforskningshold – et moderne værktøj til bekæmpelse af grænse- overskridende kriminalitet

*Af statsadvokat Jesper Hjortenberg,
Nationalt medlem for Danmark ved Eurojust*

Indledning

Der kan næppe herske tvivl om, at kriminalitetsbilledet i Danmark, Europa og den øvrige verden har ændret sig betydeligt i de seneste årtier. I 1990'erne følte ord som globalisering og internationalisering endnu ret nye, og set fra en dansk synsvinkel var der måske endda dengang en tilbøjelighed til at tro eller håbe, at de mere kedelige konsekvenser af, at "verden var ved at blive mindre" – blandt andet i form af nye og mere komplicerede kriminalitetsmønstre – i det væsentlige ville gå uden om Danmark. Dette har som bekendt vist sig ikke at holde stik.

I øvrigt er det klart, at allerede længe før år 2000 har kriminalitet i Danmark været tæt forbundet med kriminel aktivitet i udlandet. Narkotikahandel, som tog fart fra 1960'erne og fremefter, er et godt eksempel, eftersom den altovervejende del af de euforiserende stoffer dengang og nu fremstilles i udlandet og indføres ulovligt i Danmark, i øvrigt som regel efter at have passeret flere stater. Dette grænseoverskridende element i narkotikasager og andre sager var der i mange år i Danmark en tendens til at lade være med at gøre så meget ved. Man gjorde det nemme, men ikke altid det mest effektive, ved at søge at retsforfølge de personer, der direkte stod for aktiviteterne i Danmark. Samarbejde med andre landes myndigheder blev – sikkert ofte med rette – opfattet som besværligt og som noget, der formentlig kun ville give begrænsede praktiske resultater. Denne tilgang har som bekendt ændret sig noget i de senere år, men jeg er ikke i tvivl om, at der stadig kan opnås endnu bedre resultater i be-

kæmpelsen af alvorlig og organiseret kriminalitet ved at udbygge samarbejdet med andre staters myndigheder og her navnlig inden for EU og Europa.

En af de metoder, der med stor fordel kan anvendes i et intensiveret samarbejde, er etablering af fælles efterforskningshold med deltagelse af Danmark og en eller flere andre stater. Brugen af fælles efterforskningshold er emnet for denne artikel. Fælles efterforskningshold hedder på engelsk "Joint Investigation Team" – ofte forkortet til "JIT" eller "JITs" i flertal. For nemheds skyld vil jeg i det følgende bruge JIT eller JITs som betegnelse for fælles efterforskningshold.

Jeg har gennem mit arbejde som dansk Eurojust-medlem siden 2010 været involveret i etableringen af samtlige danske JITs i perioden siden da. Eftersom vi nu er oppe på at have haft dansk deltagelse i samlet 26 JITs, siden det i 2002 blev muligt for Danmark at deltage i sådanne hold, kan der i denne artikel gøres et beskedent forsøg på meget overordnet at gøre lidt status. Herudover vil artiklen også indeholde en beskrivelse af, hvad et JIT er. Der er i den forbindelse nogle praktiske og retlige forhold, som man bør være opmærksom på. Kan artiklen være med til at øge kendskabet til og brugen af JITs som et nødvendigt og nyttigt værktøj til at bekæmpe grænseoverskridende kriminalitet, vil det klart tilføre ikke bare Danmark, men også andre stater, ekstra kort på hånden i en kamp, ingen har råd til at tabe.

Den grænseoverskridende kriminalitet

For at forstå behovet for JITs er det værd at bruge lidt tid på at se på nogle centrale elementer i de senere års kriminalitetsudvikling.

Narkotikakriminalitet – som beskrevet i indledningen til denne artikel – fylder fortsat meget på verdensplan, i Europa og i Danmark og er fortsat i sin natur grænseoverskridende og dertil uhyre profitabel. Store mængder af narkotika og kontantbeløb¹ føres i den forbindelse henholdsvis ind og ud af bl.a. Danmark. Karakteristisk er det, at narcoimport til Danmark i dag ofte organiseres helt eller delvist af et større antal personer bosiddende i udlandet. Men denne måske første og hidtil typiske

1. Se Østre Landsrets utrykte dom af 26. januar 2017 i anklagemyndighedens vidensbase (AM2017.01.26Ø2) om hvidvask og forsøg herpå af 223,5 mill. kr. på et vekselkontor.

form for organiseret, grænseoverskridende kriminalitet er set i forhold til Danmark bestemt ikke længere den eneste.

Økonomisk kriminalitet med eller uden brug af internet (hvis sidstnævnte element er med, betegnes kriminaliteten ofte som cybercrime) har også et betydeligt omfang og spænder over mange forskellige kriminalitetsformer. Cyberspace og cybercrime er i den grad transnationale fænomener.

Et dansk-tysk JIT fra 2012 vedrørte et større antal personer bosiddende i Danmark, der via nettet købte og forudbetalte tyske forhandlere for at levere træpiller til deres pillefyr, og hvor disse forhandlere ikke have hverken vilje eller evne til at levere modydelsen. En situation som forekommer i mange varianter på nettet. En del har sikkert også hørt om skimming eller phishing, hvor organiserede grupper på tværs af landegrænser skaffer sig adgang til personers bankoplysninger og kontoindestande og tilegner sig pengene. I de første tilfælde (skimming) ved i pengeautomater og lignende at kopiere kortoplysninger og ved i det sidste tilfælde (phishing) på andre måder at få fat i kontooplysninger og koder og dermed få tømt kontiene. Resultatet er altså i sidste ende det samme.

Endelig er der forskellige større eller meget store kriminelle arrangementer på den økonomiske kriminalitets område, som typisk på den ene eller anden måde involverer aktiviteter i mange stater. Den danske stat er i en for tiden meget omtalt sag med et tab på over 12 milliarder kroner blevet offer for et af de helt store anslag af denne type. I denne sag anvendes et JIT.

Kriminalitetsbilledet kan suppleres med international terrorisme, der alvorligt påvirker Danmark og mange andre stater, og menneskehandel, der typisk i udgangspunktet går fra fattigere til rigere stater (f.eks. til udnyttelse af mennesker ved prostitution, ved til egen fordel at lade dem begå kriminalitet, eller ved at lade dem udføre slaverilignende arbejde). I nyere tid er også systematisk menneskesmugling, navnlig af migranter, blevet et stort problem, der typisk også indebærer kriminelle handlinger i flere stater på samme tid. For afslutningsvis at fuldstændiggøre billedet - meget mere kunne for så vidt tilføjes - bør også den form for cybercrime nævnes, som ikke har noget direkte økonomisk formål, f.eks. storstillede hackerangreb o.l., som typisk har virkninger i mange stater samtidig. Og til allersidst bør man heller ikke glemme de omrejsende kriminelle grupper, der i Danmark ligesom i mange andre stater står bag omfattende be-

rigelseskriminalitet (indbrud, biltyverier, røverier mod juvelerbutikker osv.)

Jeg har fremhævet kriminalitetsbilledet, som Danmark og andre stater er konfronteret med, for at understrege, at internationalt samarbejde er en absolut nødvendighed for bare nogenlunde effektivt at kunne imødegå den kriminalitet, vi står over for. JITs er efter min opfattelse – og det er en opfattelse, jeg deler med mange praktikere på retshåndhævelsesområdet – et af de bedste og mest smidige værktøjer, der kan anvendes i bekæmpelse af grænseoverskridende kriminalitet. Det overflødiggør ikke andre mere traditionelle samarbejdsformer, men JIT-samarbejde vil i mange tilfælde være at foretrække, særlig i store og komplekse sager, som der desværre synes at blive flere af, i en tid hvor den mere ”almindelige” kriminalitet i mange stater er for nedadgående.

Definition af et JIT

Et JIT er et internationalt samarbejdsredskab, der er baseret på en aftale mellem to eller flere staters kompetente myndigheder og involverer både judicielle myndigheder (dommere, anklagere, undersøgelsesdommere) og retshåndhævende myndigheder (typisk politiet (således som staterne definerer dette)). Aftalen er indgået for et begrænset tidsrum og med et bestemt formål for at foretage konkret strafferetlig efterforskning i en eller flere af de berørte stater. Der fokuseres altså i et JIT på *konkrete strafbare forhold*, som i aftalen beskrives så kortfattet som muligt, og ikke på mere brede, analyseprægede aktiviteter.

I forhold til traditionelle former for politisamarbejde og retligt samarbejde har JITs navnlig følgende fordele:

- JITs giver mulighed for at indsamle og udveksle oplysninger og bevismateriale direkte uden at skulle bruge hverken de traditionelle og ofte tidskrævende retsanmodninger fra stat A til B – hvor der i hvert enkelt tilfælde formelt anmodes om konkrete politimæssige og/eller retlige skridt – eller de traditionelle kanaler for gensidig retshjælp. Oplysninger og bevismateriale, der er indsamlet i overensstemmelse med lovgivningen i den stat, hvor holdet p.t. opererer, kan som udgangspunkt deles med de øvrige deltagere (udelukkende) på grundlag af JIT-aftalen, og
- de såkaldte udlånte medlemmer af holdet (dvs. medlemmer fra en anden stat end den, hvor JITet p.t. udfører aktiviteter), har ret til – inden

for de rammer, der gælder i henhold til national lovgivning på stedet og/eller er fastlagt af JIT-lederen på stedet – at være til stede ved og deltage i efterforskningsmæssige foranstaltninger, der gennemføres uden for deres hjemland.

Den internationale retlige ramme

EU's retlige ramme for oprettelse af JITs mellem medlemsstaterne findes i artikel 13 i EU's konvention om gensidig retshjælp fra 2000 og i rammeafgårelsen om fælles efterforskningshold fra 2002.² I dag har samtlige medlemsstater gennemført det ene eller begge disse retsgrundlag, som i øvrigt med enkelte sproglige forskelle er identiske indholdsmæssigt.³

Den europæiske efterforskningskendelse, som har erstattet brugen af de traditionelle retsanmodninger mellem de fleste EU-stater, og som Danmark ikke anvender pga. det danske retsforbehold, kan i øvrigt ikke anvendes til at anmode om oprettelse af et JIT, da JITs er undtaget fra anvendelsesområdet.⁴

JITs er ikke et eksklusivt EU-redskab, men kan også oprettes på grundlag af andre internationale instrumenter sammen med og mellem de kompetente myndigheder i lande *uden for Den Europæiske Union*. Der kan således dannes JITs med f.eks. tre EU-medlemsstater og Ukraine. Følgende instrumenter indeholder (listen er ikke udtømmende) et retsgrundlag for oprettelse af JITs:

- aftale mellem Den Europæiske Union og Republikken Island og Kongeriget Norge om anvendelsen af visse bestemmelser i konventionen af 29. maj 2000 om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater og 2001-protokollen hertil. Danmark har i skrivende stund et JIT med Norge.

2. Konvention om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater (EFT C 197 af 12. juli 2000, s. 1) og Rådets rammeafgårelse af 13. juni 2002 om fælles efterforskningshold (EFT L 162 af 20. juni 2002, s. 1).

3. Rammeafgårelsens formål var at sikre, at EU-retshjælpskonventionens bestemmelser om fælles efterforskningshold kunne bringes i anvendelse væsentlige hurtigere, end hvis man skulle afvente ratifikation af konventionen i alle medlemsstater

4. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/41/EU af 3. april 2014 om den Europæiske efterforskningskendelse i straffesager (EUT L 130 af 1. maj 2014, s. 1).

- artikel 5 i aftalen mellem Den Europæiske Union og Amerikas Forenede Stater om gensidig retshjælp.
- artikel 20 i anden tillægsprotokol til den europæiske konvention om gensidig retshjælp. Artikel 20 svarer til artikel 13 i EU-retshjælpskonventionen.
- artikel 9 i FN's konvention imod ulovlig handel med narkotika og psykotrope stoffer.
- artikel 19 i FN's konvention om bekæmpelse af grænseoverskridende organiseret kriminalitet.
- artikel 49 i FN's konvention mod korruption.

Ikke alle de ovennævnte konventioner mv. finder anvendelse mellem de samme lande. Det kan derfor være nødvendigt at henvise til flere af disse retsgrundlag i samme JIT-aftale, når der er tale om JITs, der omfatter lande uden for EU. Endvidere kan indholdet af bestemmelserne vedrørende JITs, som kan variere fra et instrument til et andet, berettige, at der i selve JIT-aftalen indføres særlige ordninger.

Det skal bemærkes, at stater ikke har nogen pligt til at oprette eller deltage i fælles efterforskningshold. Det beror altid på vurderinger af hensigtsmæssighed og forhandling, om en stat deltager.

Som det fremgår af det internationale hjemmelsgrundlag, er brugen af JITs at anse for judicielt/retligt samarbejde, som kræver medvirken af judicielle myndigheder, i Danmark anklagemyndigheden.

Dansk ret om JITs

Lov nr. 258 af 8. maj 2002 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og to andre love (Gennemførelse af EU-retshjælpskonvention, den 2. tillægsprotokol til Europarådets retshjælpskonvention og EU-rammeafgørelse om fælles efterforskningshold) gennemførte de lovændringer, som var nødvendige til ratifikation og anvendelse i Danmark af de nævnte tre retlige instrumenter.

Hvad angår fælles efterforskningshold, var de eneste nødvendige lovændringer (lovens § 3) knyttet til straffelovens kapitel 14 og 16 om forbrydelser mod den offentlige myndighed mv. og om forbrydelser i offentlig tjeneste eller hverv, hvor bestemmelserne i disse kapitler blev gjort anvendelige i forhold til embedsmænd fra en anden stat under udførelse af bl.a. opgaver i Danmark som medlem af et JIT. Tilsvarende blev en be-

stemmelse om erstatningsansvar for de samme embedsmænd indføjet i § 3, stk.2. Er der efter dansk ret erstatningspligt, udbetales erstatning af justitsministeren.

Justitsministeriet konkluderede i lovforslagets almindelige bemærkninger (under 3.2.5.2, som vedrører EU-konventionen, men hvortil der er henvist, for så vidt angår de øvrige instrumenter), at det ikke kræver særskilt lovregulering at give udenlandske politifolk mulighed for inden for rammerne i artikel 13 at deltage i JITs i Danmark. Dette skyldes, at de i Danmark er underlagt dansk ledelse (hvilket i øvrigt også vil gælde andre deltagere i et JIT), og at de er underlagt dansk lovgivning, jf. lovens § 3. Der henvises også til, at man allerede dengang i 2002 kendte til lignende samarbejdsformer som i JITs, hvor udenlandske og danske politifolk deltog i efterforskningskridt uden for deres egen stat. Den praktiske betydning af disse muligheder for en effektiv og ressourceforsvarlig efterforskning i grænseoverskridende sager nævnes. Det samme gør sig i endnu højere grad gældende i dag, jf. det tidligere anførte om det ændrede kriminalitetsbillede.

Der er altså i Danmark modsat i mange andre stater, og hvis man bortser fra lovens § 3, ingen udtrykkelig regulering af JITs. Baseret på de hidtidige danske erfaringer med JITs har dette ikke givet anledning til problemer. Tværtimod har det givet Danmark mulighed for en fleksibel tilgang til at oprette og deltage i JITs, naturligvis inden for retsplejelovens generelle rammer, herunder den analoge anvendelse af retsplejelovens bestemmelser på udenlandske anmodninger om efterforskningskridt mv. i Danmark. Søges der i forbindelse med et JIT om udlevering gennem f.eks. en EAW, skal den særlige procedure på dette område stadig følges.

I det følgende vil jeg både generelt og i forhold til de danske erfaringer komme ind på nogle typiske overvejelser og problemstillinger, man bør gøre sig, når man overvejer at oprette eller deltage i et JIT.

Hvilke sager er egnede til et JIT?

Spøgsålet er generelt ikke så lige til at besvare, da meget afhænger af omstændighederne i den konkrete situation. Man bør som udgangspunkt i hvert fald spørge sig selv, om traditionelt samarbejde gennem fremsendelse og behandling af retsanmodninger og udveksling af oplysninger i almindeligt politimæssigt samarbejde kan antages at få et betydeligt omfang. Hvis man må svare ja til det, skal man klart gå videre med at over-

veje et JIT. Man skal i den forbindelse tænke på vanskelighederne og tidsforbruget ved at bruge traditionelt samarbejde. Traditionelt samarbejde kræver også en lang række oversættelser til fremmede sprog af anmodninger mv., der kan være temmelig kostbare og som i øvrigt i sig selv ofte er en forsinkende faktor. Dette kan man i betydeligt omfang undgå ved at bruge et JIT til at samarbejde. Herudover kan man ved et JIT få økonomisk støtte fra Eurojust. Mere om dette nedenfor.

EU's retlige instrumenter, som nævnt ovenfor, beskriver to særlige situationer, hvor der kan oprettes et JIT:

- Krævende grænseoverskridende efterforskning: Et JIT kan oprettes, "hvis en medlemsstats efterforskning af strafbare handlinger nødvendiggør en vanskelig og krævende efterforskning, der har forbindelse til andre medlemsstater".
- Indbyrdes forbundne efterforskninger, der kræver koordinering: Et JIT kan oprettes, "hvis flere medlemsstater er i færd med at efterforske strafbare handlinger, der som følge af sagens omstændigheder kræver, at de berørte medlemsstater koordinerer og afstemmer deres indsats".

Der findes lignende bestemmelser i flere af de øvrige ovennævnte instrumenter, bl.a. i Europarådets 2. tillægsprotokol.

De hidtidige danske erfaringer viser, at der har været dansk deltagelse i sager af vidt forskellig karakter, selvom det må medgives, at de fleste meget godt har levet op til de kriterier, der er nævnt i EU's retlige instrumenter. Et fælles formål og en fælles interesse er naturligvis afgørende. Kontakten mellem interesserede parter kan knyttes via Europol eller via Eurojust eller ved at de pågældende allerede på anden måde har været i direkte kontakt. Det sidste er ofte tilfældet i forholdet mellem myndigheder i nabolande, eller hvor man i øvrigt har faste samarbejdspartnere. JIT koordinatoren i Danmark, som nævnes nærmere i næste afsnit, spiller også en stor rolle med at identificere egnede sager. Nogle JITs starter Danmark selv, andre kommer til verden på initiativ fra andre stater.

Med hensyn til kriminalitetstyper er der hverken generelt eller i praksis indlagt begrænsninger. Narkotikasager i forhold til organiserede kriminelle grupper er fremdeles den hyppigst forekommende sagstype i forhold til Danmark, men følgende andre sagstyper har bl.a. foreligget:

- Korruption, bestikkelse og hvidvask (i forhold til en international organisation)

- Menneskesmugling(sager om filippinske statsborgere indrejst gennem Danmark til Frankrig, migranter over Esbjerg til UK og migranter fra Sydeuropa gennem Tyskland og Danmark til Sverige)
- Menneskehandel (Den mest kendte sag er "Hvæpsebosagen" om udnyttelse af rumænske statsborgere til kriminalitet i Danmark)
- Terrorisme (Samlet indtil nu 3 JITs)
- Omfattende bedragerier, men også mindre sager som træpillesagen nævnt tidligere
- Skattesvig (Aktuel JIT med Norge)
- Forskellige former for røveri, herunder hjemmerøverier
- Intellectual Property Rights (IPR)

Med hensyn til antallet af deltagende stater i et JIT har langt de fleste JITs med dansk deltagelse kun vedrørt Danmark og én anden stat. 5 ud af 26 sager har involveret mere end to stater. Alt andet lige stiger udfordringerne med samarbejdet, jo flere stater der deltager, så mange deltagere i et JIT er ikke et mål i sig selv.

JITs bygger grundlæggende på, at der foregår relaterede, parallelle efterforskninger i to eller flere stater. Man kan dog fra dansk side – modsat hvad der gør sig gældende i nogle andre stater – sagtens deltage i et JIT, selvom man ikke har startet eller vil påbegynde en egentlig efterforskning. I en menneskesmuglingssag var den danske JIT-partner Statsadvokaten i Viborg, netop fordi der ikke var egentlig efterforskning i konkrete politikredse, og fordi statsadvokaten var koordinator på området. Ellers er den danske JIT-partner altid den politikreds, hvor den danske efterforskning foregår.

Det ses i øvrigt ofte, at nogle stater indgår i et JIT, mens andre stater deltager i samarbejdet gennem brug af retsanmodninger o.l. Den dansk-norske JIT om skattesvig nævnt ovenfor har således også medført samarbejde med Spanien gennem koordineringsmøder i Eurojust og brug af retsanmodninger. Det sker også, at et JIT løbende udvides til at omfatte flere stater. Der kræves samtykke fra de hidtidige deltagere, hvilket dog sjældent volder problemer.

En god måde at overveje at starte et JIT-samarbejde på er at drøfte mulighederne på et koordineringsmøde i Eurojust. Der findes dog flere eksempler på dansk/tyske og dansk/svenske JITs, som er startet og gennemført med udmærkede resultater uden møder i Eurojust. Her har parterne været i tæt kontakt med hinanden og har alene haft brug for det

praktiske værktøj, som JITet er, samt for lidt bistand med formuleringen af aftalen.

JIT-aftalen

For at gøre det let er der af EU udarbejdet en modelaftale,⁵ som skal smidiggøre oprettelsen af JITs. Dette dokument kan hentes på alle officielle sprog og i redigerbar form på Eurojusts og Europols websteder. Den danske JIT koordinator hos Rigspolitiet, som har politibaggrund, og det danske nationale medlem ved Eurojust med anklagerbaggrund kan hjælpe med alle praktiske spørgsmål både ved oprettelsen af og under arbejdet i et JIT. De hjælper også med at formulere udkastet til aftalen, hvis Danmark er initiativtager til JITet, og vurderer ligeledes andre staters udkast til aftaler.

Modelaftalen er et fælles ikke-bindende grundlag, som kan tilpasses til de særlige behov i de enkelte sager. Standardbestemmelserne bliver således af og til omformuleret for at afspejle kravene i national lovgivning eller ad hoc-ordninger. Modelaftalen er også forsynet med en checkliste, som omfatter de fleste af de spørgsmål, der skal løses, for at et JIT kan udføre sine aktiviteter på en sikker måde.

I praksis anvendes EU-modellen i forbindelse med langt størstedelen af de JITs, der oprettes mellem EU's medlemsstater. Det gælder også i JITs med dansk deltagelse. Modellen har desuden vist sig at være tilstrækkeligt fleksibel til, at den kan danne grundlag for drøftelser med lande uden for EU, når blot der foretages visse tilpasninger til de forskellige retsgrundlag. Alle danske JIT-aftaler er på engelsk.

Hvis der er behov for at ændre indholdet af den oprindelige aftale (f.eks. ændringer af strafbare handlinger, der efterforskes, inddragelse af en ny part, holdets sammensætning, formål eller forlængelse af varighed), kan det gøres ved fælles aftale mellem parterne. Der udformes så som udgangspunkt et tillæg til aftalen.

JIT aftaler indgås oftest for et år, men kan forlænges. Det er en dansk erfaring, at det kan være en fordel at opretholde et JIT også under sagens

5. Rådets resolution vedrørende en model til en aftale om oprettelse af et fælles efterforskningshold (EUT C 18 af 19.1.2017). Se også den praktiske vejledning fra JIT-netværket i samarbejde med Eurojust, Europol og Olaf. Begge tekster findes på dansk på www.eurojust.eu

afsluttende indenretlige behandling for at sikre vidners tilstedekomst, behov for yderligere efterforskning mv.

JIT'ens struktur og arbejde

Hver part i JIT-aftalen udpeger en eller flere JIT-ledere i hver deltagende stat, som navnlig har ansvar for at føre tilsyn med JIT-aktiviteter, når holdet opererer på den berørte medlemsstats område. Fra Danmark er JIT-lederen altid en anklager på et passende chargeniveau, ligesom der oftest vil være en operativ politimæssig leder. Herudover udpeges JIT-medlemmerne – som oftest overvejende blandt politiets efterforskere – der udfører de operationelle aktiviteter. Når udpegede medlemmer er til stede og deltager i efterforskning uden for deres hjemland, opererer de med status som "udlånte JIT-medlemmer".

Da JIT'et bygger på parallelle efterforskninger i de deltagende stater, må hver enkelt stat og dens JIT-ledere og medlemmer sørge for overholdelse af national ret og praksis, herunder retsplejemæssige regler, i egen stat. De oplysninger, der fremkommer under efterforskningerne, kan som udgangspunkt deles med de andre deltagende stater. Ordet "kan" er vigtigt, idet det ikke er sikkert, at alle oplysninger bør eller skal udveksles, hvilket JIT-lederen i de enkelte stater må afgøre ud fra national ret og praksis. Hensigtsmæssighedsvurderinger kan også indgå. Der er altså ikke nogen "fælles sag", som alle har adgang til, selvom der er tale om et JIT. En vis imødekommenhed med hensyn til informationsudveksling må dog forventes, men det behøver og kan ikke forventes at omfatte alle de oplysninger, der totalt set er indsamlet. De beviser, der er fremkommet, anvendes i de deltagende stater i overensstemmelse med reglerne om bevisers anvendelighed og vægt i den pågældende stat. Dette kan give anledning til overvejelser i JIT'et om, hvordan beviser nærmere bør indhentes. Man kan f.eks. tænke sig, at oplysninger, der lovligt fremkommer ved en hemmelig ransagning i Danmark, måske ikke umiddelbart kan anvendes som bevis i en anden stat, som ikke kender til hemmelige ransagninger i sit retssystem. I forhold til Danmark og JITs ses der ikke at have været problemer om sådanne bevismæssige spørgsmål i danske straffesager. Dette kan givetvis tilskrives rækkevidden af de indgrebsmuligheder, retsplejeloven tillader. Arbejdes der i et JIT, kræves der som udgangspunkt heller ikke, som ved traditionelle retsamodninger, danske retskendelser i forhold til de indgreb, som den anden stats myndighed foretager i

sin parallelle efterforskning. Dette stemmer med almindelige principper om brug af materiale fra udenlandske parallelle efterforskninger i dansk ret.

Der er i øvrigt ingen trykte afgørelser om anvendelse af JITs i dansk retspraksis.

Økonomisk støtte fra Eurojust (funding)

Det bør til slut anføres, at Eurojust som led i sin operationelle støtte (dog typisk kun delvist, da midlerne er begrænsede) finansierer JIT-aktiviteter og herunder godtgør:

- udgifter til rejse og ophold (operationelle møder, deltagelse i efterforskningsmæssige foranstaltninger, der gennemføres uden for hjemlandet)
- udgifter til tolkning og oversættelse og
- udgifter til transport af bevismateriale og/eller beslaglagte genstande.

Eurojust udlåner også bærbare computere med sikre forbindelser, sikre mobiltelefoner (inklusive kommunikationsudgifter), mobile scannere og printere til JITs.

Den danske JIT-koordinator og Rigspolitiet yder generelt omfattende støtte til at søge funding fra Eurojust i alle faser af et JIT både ved at søge om støttebeløb og at indsende dokumentation for afholdte udgifter.

Yderligere oplysninger findes i finansieringsvejledningen for JITs (JITs funding guide), der er offentliggjort på Eurojusts websted.

Det kan tilføjes, at der i perioden fra 1. januar 2014 til 12. april 2018 er blevet tildelt støtte fra Eurojust til i alt 11 JITs med dansk deltagelse på i alt 4.477.876 kr.

Afrunding

Brugen af JITs har været under konstant udvikling efter en langsom start i 2002. Den første danske JIT-deltagelse fandt sted i 2008, og navnlig siden 2010 er der sket meget både i forhold til Danmark og andre stater. Eurojust støttede i 2017 både økonomisk og på anden måde i alt 200 JITs. Jeg har i en artikel inden for rammerne af et festskrift ikke kunnet finde plads til at redegøre for samtlige forhold vedrørende JITs, men det er mit håb,

at endnu mere oplysning kan øge brugen af JIT's som et meget velegnet værktøj i fremtidens komplicerede efterforskninger af grænseoverskridende kriminalitet. Det kan tilføjes, at de danske efterforskere og anklagere, som har deltaget i JITs, bedømt ud fra mine samtaler med dem gennemgående har været yderst tilfredse med arbejdsformen og de resultater og muligheder for efterforskning, som JITs giver.